

Motion om gestaltningsprogram

- Angående ett ökat användande av gestaltningsprogram som stadsplaneringsverktyg

Alingsås står inför stora samhälleliga utmaningar, varav den alltmer påtagliga bostadsbristen är en av de största. För att råda bot på denna krävs en tydligt expansiv stadsbyggnadspolitik som på ett aktivt och effektivt sätt prioriterar nybyggnad och då främst uppförandet av prisvärda hyresrätter.

Bygglovsprocessen upplevs emellertid ofta vara en alltför tidsödande och utdragen process. En bidragande orsak till det är att gestaltningsfrågor i nuläget alltför ofta hänskjuts till bygglovsprövningen istället för att i detalj ha hanterats i förväg under eller före själva detaljplanearbetet. Eventuella synpunkter lyfts således inte sällan alltför sent i planprocessen och risken att denna fördröjs och blir fördyrande för varje enskilt bygglov eller att väsentliga värden glöms bort eller tummas på blir påtaglig.

Detta är särskilt problematiskt för en kommun som Alingsås.

Alingsås är otvivelaktigt en mycket vacker kommun. Trots en alltjämt hård exploateringsgrad och ett stort antal olyckliga missgrepp, har vår stad lyckats bevara sin vackert sammanhållna stadsbild och sin småskaliga, trivsamt intima småstadskarakter. Många av dess enskilda stadsdelar präglas av hög arkitektonisk kvalitet och stadens omgivning, såväl i norr som i söder, är därtill fyllda av värdefulla natur- och kulturmiljöer och varje enskild ort har sin speciella karakter. Förändringar genom förtätningar med ny bebyggelse påverkar såväl enskilda byggnader som miljöerna i sin helhet. Ogenomtänkta och förhastade beslut där man gör avkall på kvaliteten kan få långtgående negativa konsekvenser för vår gemensamma miljö. Därför är gestaltningsfrågorna av yttersta vikt. Då den byggda miljön berör alla invånare vilar ett stort ansvar på politiken. Med tanke på den kraftiga expansion Alingsås nu står inför med både storskaliga förtätningar

och helt nya stadsdelar är behovet av tydliga gestaltungsriktlinjer större än någonsin.

För att råda bot på detta bör gestaltungsfrågorna lyftas långt tidigare under planprocessen, redan före eller under detaljplanearbetet genom så kallade gestaltungsprogram, även kallade utformningsprogram eller kvalitetsprogram. Ett gestaltungsprogram är en samling riktlinjer som syftar till att förtydliga och säkerställa kvaliteter i gestaltningen av byggnader, kvartersmark och de offentliga rummen. Det skall illustrera detaljplanens intentioner genom att beskriva och motivera principerna för stadsrummens och bebyggelsens utformning.

Gestaltungsprogram kan således utgöra ett stöd samt fungera som ett tidsbesparande verktyg för de som handlägger ett bygglovsärende efter detaljplanearbetet men även för eventuella exploatörer.

Ett gestaltungsprogram kan sammanfattningsvis syfta till att:

- *Främja en sammanhållen och harmonisk miljö*
- *Skapa förutsättningar för attraktiv och genomtänkt bebyggelse av god arkitektonisk kvalitet*
- *Lyfta fram platsens identitet samt främja den lokala byggnadstraditionen*
- *Försäkra att befintliga värden identifieras, tillvaratas, och utvecklas för framtiden*

Gestaltungsprogram är ingen ny företeelse utan används som planeringsverktyg i en rad svenska kommuner. Även i Alingsås har man i enstaka fall tagit fram

gestaltningssystem, exempelvis 1996 för Alingsås stadskärna och 2006 för Norra Stadsskogen.

Gestaltningssystemen bör företrädesvis tas fram i samverkan mellan kommunens företrädare, såväl tjänstemän som politiker, representanter för exploatörer, förvaltare samt eventuella intresseorganisationer.

Ett mer proaktivt nyttjande av gestaltningssystem som ett stadsplaneringsverktyg kan leda till ett ökat samförstånd mellan kommunen, exploatörer och förvaltare. En effektivare och mer öppen planprocess, med ett konkret resultat i form av kortare bygglovshandläggningstider och inte minst en mer genomtänkt och attraktiv bebyggd miljö.

Vi föreslår att:

Alingsås kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att börja arbeta mer systematiskt med gestaltningssystem för utvecklingsområden så att viktiga frågor gällande gestaltning och kvalitet samordnas och planeras så att möjligheterna till tidig dialog underlättas.

Alingsås 2016-08-21

Simon Wærn (S)

Pär-Göran Björkman (S)